

Ο ΛΟΓΙΟΤΑΤΟΣ
Η
Ο ΚΟΛΟΚΥΘΟΥΛΗΣ.

ΜΗΝ ἀφίνης τὸ παιδί σου να μάθῃ πολλὰ γράμματα, ἔλεγε ἡ κυρὰ Ῥιγανούλα τῆς γειτόνισσάς της κυρᾶς Παπαρούνας, γιατί ὡς τὸ ὕστερο θελὰ τὸ χάσεις, ὁ θεὸς νὰ τοῦ φυλάξῃ καὶ τὴν γνώση του! ἄμ. δὲν ἴδες τὸν Κολοκυθούλην τῆς κυρᾶς Παρδάλος, ὅπου δὲν εἶναι στὰ μέτρα του; διάβασε, διάβασε, ἀλλαλόγησε τὸ παιδί! ξέρεις, ὅπου μοῦ τόχ' εἶπεί καὶ ὁ Ἀἰγούμενος ἀπὸ τὸ Πουρνάρι, νάχωμε τὴν εὐκὴ του, πῶς τὰ πολλὰ τὰ γράμματα δὲν εἶναι καλὰ γιὰ τὰ παιδιὰ;

Ἀπὸ τί τᾶλεγε αὐτὰ ἡ κυρὰ Ῥιγανούλα; Γιὰ τί ἤκουγε τὸν λογιότατο κύρ Κολοκυθούλην νὰ κρένη ἀλλιότικα ἀπὸ ὅσους δὲν εἶχαν τὴν χρυσῇ μοῖρα νὰ σπουδάξουν, σὰν κι' αὐτὸν, στὰ σχολιά μας. Ὁ λόγος τοῦ Ἀἰγούμενου ξεχωριστὰ τὴν εἶχε πληροφόρησιν, πῶς ἡ πολλὴ σπουδὴ χαλνᾷ τὴν γνώση. Δὲν εἶχε τάχα δίκαιο ἡ κυρὰ Ῥιγανούλα νὰ τοῦ πιστέψῃ;

Αὐτὴ δὲν εἶχε ἀκούσει καμμιά φορὰ τὸν Ἀἰγούμενο νὰ τῆς μιλήσῃ μὲ τὴ γλῶσσα τοῦ κύρ Κολοκυθούλη, καὶ ξεχωριστὰ ὅπου' ἐχρειάζονταν νὰ τὴ θυμίσῃ γιὰ ταῖς προσφοραῖς, ἢ γιὰ τῆς λαμπάδαις, ἢ γιὰ τὰ μνημόσυνα, ὅπου ἡ καλὴ γυναῖκα ἔδινε ἄκοπα στὸ Μαναστήρι ἀπὸ εὐλάβειά της. Μὴ θελὰ ἤξερε καὶ πλιότερα ὁ Λογιότατος ἀπὸ τὴν ἀγιοσύνη του; Ἀἰγούμενος αὐτὸς, καὶ τὸν ἔφτανε ἄλλος στὴν προκοπὴ! δὲν εἶχε ἄδικο λοιπὸν ἡ κυρὰ Ῥιγανούλα νὰ στοχάζεται, πῶς

ὁ Κολοκυθούλης εἶχε χάσει τὴν γνώση του, ἀφορμῆς ὅπου εἶχε γένει Λογιότατος;

Αὐτὴ ἡ κυρὰ Ριγανούλα εἶναι σὰν κομάτι σκανταλιάρα· κι' ἦταν καλὸ νὰ μὴ παρακραίνουν οἱ λογιότατοι, καταπῶς συνηθῶν, ἐπειδὴ μπορεῖ νὰ τὰ ἀκούσῃ, κι' ἀπὲ δὲν ἀργάει νὰ τοὺς ὀνομάσῃ Κολοκυθούλιδες. Μιὰν ἡμέραν ἦλεγε τῆς ἴδιας γειτόνισσάς της· Ξέρεις, κυρὰ Παπαρούνα μου, τί ἔλεγε τοῦ Κολοκυθούλη ὁ πατέρας του; ἄφησε αὐτὰ τὰ κορακιστικά, παιδί μου, γιατί σέ περιγελῶν ὁ κόσμος.

Ἄν ὀρέγεςαι ν' ἀποκτήσῃς ὑπόληψιν, καὶ νὰ φανῇς ἄξιος στὸ Γένος, ἀγωνίσου νὰ φωτίσῃς τὸ γένος μὲ συμβουλαῖς καὶ συγγράματα σέ γλῶσσαν, ὅπου νὰ τὴν ἀπεικάζουν ὅλοι. Μὴ φαντάζεσαι νὰ σέ πάρουν γιὰ σοφόν, ἐπειδὴ καὶ καμῶνεσαι νὰ κρένῃς τὴν γλῶσσαν τῶν προπατόρων σου σὲ τρόπον, ὅπου δὲν θελὰ τὴν ἀπείκαζαν μητ' ἐκεῖνοι, ἂν τὴν ἤκουγαν ἀπο τὸ στόμα σου.

Ἄμ. δὲν μοῦ λές, παιδί μου· ὅταν λές τὸ ψωμί, ψωμίον, ὅπου ἀπὸ τοὺς Ἑλληνας ὀνομάζονταν, ἄρτος, μὴ παντεχαίνης νὰ τὸ λές Ἑλληνικά; τὸ ἀγοράζεις φτηνότερο, ἢ τὸ τρῶς μὲ περισσότερη νοστιμάδα; Φοβᾶσαι τάχα νὰ εἰπῇς τὸ νερὸ νερὸ, ὅπου τὸ λές νηρὸν, ἢ ὅπου οἱ Ἕλληνες τῷλεγαν ὕδωρ, γιὰ νὰ μὴ γένῃ λάδι; Μακάρι νὰ εἶχαν τὰ λόγια τὴν δύναμη νὰ μεταμορφώνουν τὰ πράγματα! Κάνένας δὲν θελὰ ἀπόμνησκε, ὅπου νὰ μὴν γένῃ Λογιότατος, ἀνίσως καὶ τὸ λογιότατος ἔκανε τὸν ἄνδρωπον.

Ἡ προκοπὴ ἐνὸς ἀληθινοῦ Λογιότατου, παιδί μου, εἶναι νὰ παρασταίνῃ μὲ τάξῃ ταῖς ἰδέαις του στὴ φυσικὴ του γλῶσσα. Ἡ διαφορὰ ἀπὸ τὸν σπουδαῖον εἰς τὸν ἀμαθῆ δὲν εἶναι ἄλλο ἀπὸ τὴν ταχτικὴν, ἢ ἄταχτη παράσταση τῶν ἰδεῶν

τους. Τὰ ὠμορφότερα λόγια τοῦ κόσμου, σὰν δὲν φανερόνουν σωστὴν ἰδέα, καὶ δὲν τ' ἀπεικάζουν ὅλοι, δὲν ἀποκόβουν τὴν κυρὰ Ῥιγανούλαν νὰ λέη, πῶς ὁ Δογιότατος Κολοκυθούλης ἀλλαλογάζει.

Δὲν ἤξεύρω, ἀδερφούλα, ποῦ μ' ἤκουσε, ὅποῦ εἶπα τοῦτον τὸν λόγον! ὥστόσο τὸν ὠρμήνευσε σὰν πατέρας, ὅποῦ ὄχι καλλήτερα· μόνε τί τὸ ὄφελος! ξέρεις τί ἔκανε ὁ Κολοκυθούλης, ὅσην ὥραν τὸν ὠρμήνευεν ὁ πατέρας του; ἔχαμογέλας, κι' ἔπιανε μυίγαις. Ὁ Αἰγούμενος, κυρά μου, ξέρει τί κραίνει.
